

PSYKOLOG

22/03

TIDNINGEN

**Patientens
röst saknas
i psykiatri-
debatten**

**Rädda Barnen
tar emot flickor
i konflikt mellan
två kulturer**

**Ny avhandling
om föräldrar
till barn med
Downs syndrom**

SISTA SIDAN: DET HÄNDER I MELLANRUMMET

INNEHÅLL 22/03

LEDARE:

Lön – ett gemensamt ansvar 3
Örjan Salling

Psykiatrins röst saknas i psykiatridebatten 4
Bristande samverkan är det stora problemet i dagens psykiatriska vård. Om detta rådde stor enighet bland deltagarna i paneldebatten på Psykiatrins dag vid Huddinge universitetssjukhus i november. Psykologtidningen var där.

På gång i förbundet 7

Förtryckta i hederns namn 8
Efter mordet på *Fadime Sahindal* öppnade Rädda Barnen en särskild verksamhet för flickor som hamnat i konflikt mellan två kulturer. *Sevil Bremer* är en av tre psykologer på mottagningen.

Föräldrar till barn med Downs syndrom 10
Bim Riddersporre, psykolog i Malmö, har följt tio familjer med nyfödda barn med Downs syndrom.

De arbetar på förbundets kansli 12
Psykologförbundets kansli har 15 fast anställda medarbetare, om man även räknar in dotterbolagens personal. Tidningen presenterar vem som gör vad på kansliet.

FILMRECENSION:
Psalmer från köket 14
Cecilia Hector

ÅSIKTEN:
Vad är populärpsykologi? 15
Gunnar Windahl

Det händer i Mellanrummet 24
Psykolog *Britta Blomberg* ger ut tidskriften Mellanrummet.

PSYKOLOG TIDNINGEN

22/03 • 1 – 14 december • Årgång 49
Utgiven av Sveriges Psykologförbund

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:
Eva Brita Järnefors, 08-567 06 451
E-post: evabrita.jarnefors@psykologforbundet.se

REDAKTIONSSEKRETERARE
och stf ansvarig utgivare:
Carin Waldenström, 08-567 06 453
E-post: carin.waldenstrom@psykologforbundet.se

REDAKTÖR: Maja Ahlroos, 08-567 06 452
E-post: maja.ahlroos@psykologforbundet.se

ANNONSANSVARIG:
Brittmarie Haake, 08-567 06 454
E-post: brittmarie.haake@psykologforbundet.se
Box 3287, 103 65 Stockholm
Fax 08-567 06 490.

POSTGIRO: 373267-4 BANKGIRO: 767-2066
E-post: tidningen@psykologforbundet.se
www.psykologforbundet.se
ISSN 0280-9702.

PRENUMERATIONER OCH ADRESSÄNDRINGAR:
Lagern Akademienservice
Tel 08-567 06 430 • Fax 08-567 06 090
E-post: medlemsregistret@psykologforbundet.se
Pris: 477,- inkl moms
helt kalenderår, 21 nr, 2003.

Telefonnummer/e-post till serviceområden,
kanslipersonal, förbundsstyrelse m fl hittar du
på näst sista sidan.

Medlem Förening
Sveriges Tidskrifter

Fackpressupplaga
8 900 ex 2002

TRYCK:
Wallin & Dalholm Boktryckeri AB,
Lund 2003.

GRAFISK FORM: Marianne Tan.

LAYOUT: Joakim Flink, TYPA, 08-19 15 28.
E-post: jocke.flink@typa.se

NUMMER	23-24/03	1/04	2/04
DISTRIBUTIONSDAG	15/12	19/1	9/2
MANUSSTOPP FÖR PLATS- OCH KURSANNONSER	26/11	15/12	21/1
MANUSSTOPP FÖR KRETSAR & PSYKOLOG- OCH YRKESFÖRENINGAR	24/11	12/12	19/1

OMSLAGSBILD: Jonas Lindkvist/Pressen Bild

Lön – ett gemensamt ansvar

Alltför många psykologer tvingas konstatera att det kvalificerade arbete som de utför, baserat på kompetens erhållen genom lång grundutbildning, mångårig arbetserfarenhet och idog kompetensutveckling, lönas dåligt. De besked om kommande pension, som för närvarande dimper ner i brevlådan till en något, enligt statistiken, åldersstigen kår av psykologer, ger oftast ingen anledning till glädjeskutt, utan tjänar enbart som ytterligare en påminnelse om det tidigare konstaterandet.

Som redovisats tidigare i Psykologtidningen ligger de svenska psykologernas löner lågt i såväl ett nordiskt som europeiskt perspektiv. Delvis överensstämmer detta med läget för många svenska akademikergrupper. Det skulle väl kunna utgöra en tröst, men är det inte, ty jag tror mig också kunna hävda att svenska psykologlöner ligger lägre i förhållande till jämförbara akademikergruppers än vad internationella psykologlöner gör.

Vad är nu orsaken till detta? De centrala avtal som tidigare slöts mellan arbetsmarknadens parter innebar bland annat att avtalen reglerade löner i allt ner till enskild medlem. Utfallen bestämdes ofta i termer av "störst får mest", där bristande storlek ibland kunde kompenseras av konfliktstarka grupper.

Det är säkert lätt att i historiskt ljus söka syndabocker hos oss själva i form av en stundtals otillräcklig förhandlingsorganisation; bristande styrka i det centrala förhandlingsarbetet; bristande facklig medvetenhet i medlemskåren med mera.

Kanske kan orsaken också sökas i psykologprofessionens gradvisa insteg i verksamheter, organisationer och arbetsuppgifter som tidigare inte definierats som psykologers område. Detta har antagligen haft ett pris. Belöningen i att komma in i verksamheter och tillfredsställelsen av att se resultatet av ett kompetent arbete har varit så stor att lönekraften tidvis varit av mindre betydelse. Lojaliteten med klienter och verksamheter har ibland satts före de egna behoven och kraven.

En än mer uppenbar orsak är kanske att psykologkåren är en kvinnodominerad kår med en i huvudsak monopoliserad arbetsmarknad i den offentliga sektorn. De lönemässiga fördelar det kan ge är inte lätta att finna.

SÅ LÅNGT HISTORIEN – nu behövs andra förklaringar, och andra förhållningssätt. Vilka verktyg finns nu som kan användas för att råda bot på sakernas tillstånd?

En utveckling av lönesystem för individuell och differentierad lönesättning även inom den offentliga sektorn, har gett oss nya möjligheter att påverka individuella och kollektiva löner. Att vara störst ger inte självklart samma försprång när det gäller att få gehör för löneyrkanden när lönen ska sättas utifrån den enskildes bidrag till verksamhetens måluppfyllelse. Kompetensen hos den enskilde, hur den används och utvecklas, och av vilket värde den är för verksamheten, är de gemensamma faktorer de centrala parterna kommit överens om att ska gälla vid lönesättning och lönerrevision. Detta har

de lokala parterna ett gemensamt ansvar för att genomföra, men tyngst vilar ansvaret på den lokale arbetsgivaren som ytterst ansvarar för hur lönerna läggs ut.

För att klarlägga och stävja osakligheter, som ligger utanför avtalen om att lön ska sättas utifrån medarbetares bidrag till verksamhetens mål, till exempel diskriminering på grund av kön, har under senare år förändringar skett i jämställdhetslagstiftningen. Dessa kan tala till vår fördel såväl i det individuella som kollektiva perspektivet. Arbetsgivare som är progressiva genomför, i enlighet med lagstiftningen, årliga lönekartläggningar för att tillsammans med de fackliga organisationerna ta reda på om det föreligger osakliga löneskillnader för lika eller likvärdigt arbete. När sådana osakliga löneskillnader konstateras åligger det arbetsgivaren att rätta

"Lojaliteten med klienter och verksamheter har ibland satts före de egna behoven och kraven"

till dem. De som nu måste ta det stora ansvaret för att denna lag efterlevs är arbetsgivarna – om inte får de institutioner som har som uppgift att se till att lagen efterlevs, träda in. Ansatser hos de centrala arbetsgivarparterna kan dock tolkas som att arbetet med dessa kartläggningar så småningom kan komma att regleras i avtal.

PÅ GRUND AV dessa krav har också arbetsvärderingssystem fått en renässans och börjat att göra sitt intåg hos offentliga arbetsgivare, främst på de kommunala sektorerna. Som enskilda individer och kollektiv måste vi delta i det arbetet. Främst måste vi se till att de arbetsbeskrivningar som ligger till grund för analys och värdering på ett adekvat, och för andra än psykologer förståeligt sätt, beskriver innehållet och komplexiteten i psykologers arbete. Det slutliga resultatet av arbetsvärderingen ger oss svar på hur en enskild arbetsgivare värderar våra insatser jämfört med andra yrkesgruppers, och är arbetsgivarens ansvar. Ansvaret för att psykologers arbete tydliggörs kan vi emellertid inte frånhända oss.

Låt oss dock aldrig glömma att lön och andra anställningsvillkor i huvudsak fastställs genom enskilda eller kollektiva förhandlingar. Med användandet av all vår individuella och kollektiva kunskap på psykologens område – i vårt dagliga arbete men även när det gäller mötet med arbetsgivare om våra löne- och anställningsvillkor – måste det vara möjligt att uppnå resultat som förändrar dagens ibland bistra lönestatistik för psykologer i det offentliga och samhällsmedborgares tjänst. Om inte – så är frågan om arbetsgivaren förtjänar vår lojalitet.

ÖRJAN SALLING
Professionsansvarig

Patientens röst

saknas i psykiatridebatten

Bristande samverkan är det stora problemet i dagens psykiatriska vård. Om detta rådde stor enighet bland deltagarna i paneldebatten på Psykiatrins dag vid Huddinge universitetssjukhus i november. I övrigt varierade synen på problemen beroende på vilket intresse paneldeltagaren representerade.

Hörsalen Novum vid Huddinge universitetssjukhus var i det närmaste fullsatt då Psykiatriska kliniken sydväst inom Stockholms läns landsting inbjöd till debatt om framtidens psykiatri. Det senaste årets dramatiska våldsdåd med psykiskt sjuka som gärningsmän har startat en intensiv debatt om bristerna i den psykiatriska vården: Är resurserna för små, är slutenvårdsplatserna för få, var psykiatrireformen ett stort misstag, kan och ska psykiatrin kunna bedöma patienters potentiella farlighet?

Debattledaren *Göran Tidbeck*, verksamhetschef för psykiatrin vid Huddinge sjukhus, hänvisade till den pågående debatten och hoppades att man under dagen något skulle kunna nyansera bilden av psykiatrin, dess nuvarande kunskapsläge och framtida utveckling.

– Psykiatrin har alltid skrämmt, fascinerat och utmanat allmänheten, konstaterade han. Det är en verksamhet som genomgått stora förändringar under de 200 år psykiatrin i någon form existerat och en verksamhet som människor gärna har åsikter om.

Patienterna själva deltar alldeles för sällan i debatten, påpekade *Kjell Broström* från Riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH). Det är också ovanligt, menade han, att brukarna av vården får vara med och diskutera behandlingsmetoder och annat i vården.

Men han ansåg ändå att mycket också är bra inom psykiatrin.

– Vad som behövs är en större samverkan mellan de olika synsätten i den psykiatriska vården från neurokemiska metoder till vardagsproblem som måste lösas. Det måste finnas samverkan mellan alla dessa nivåer i vården.

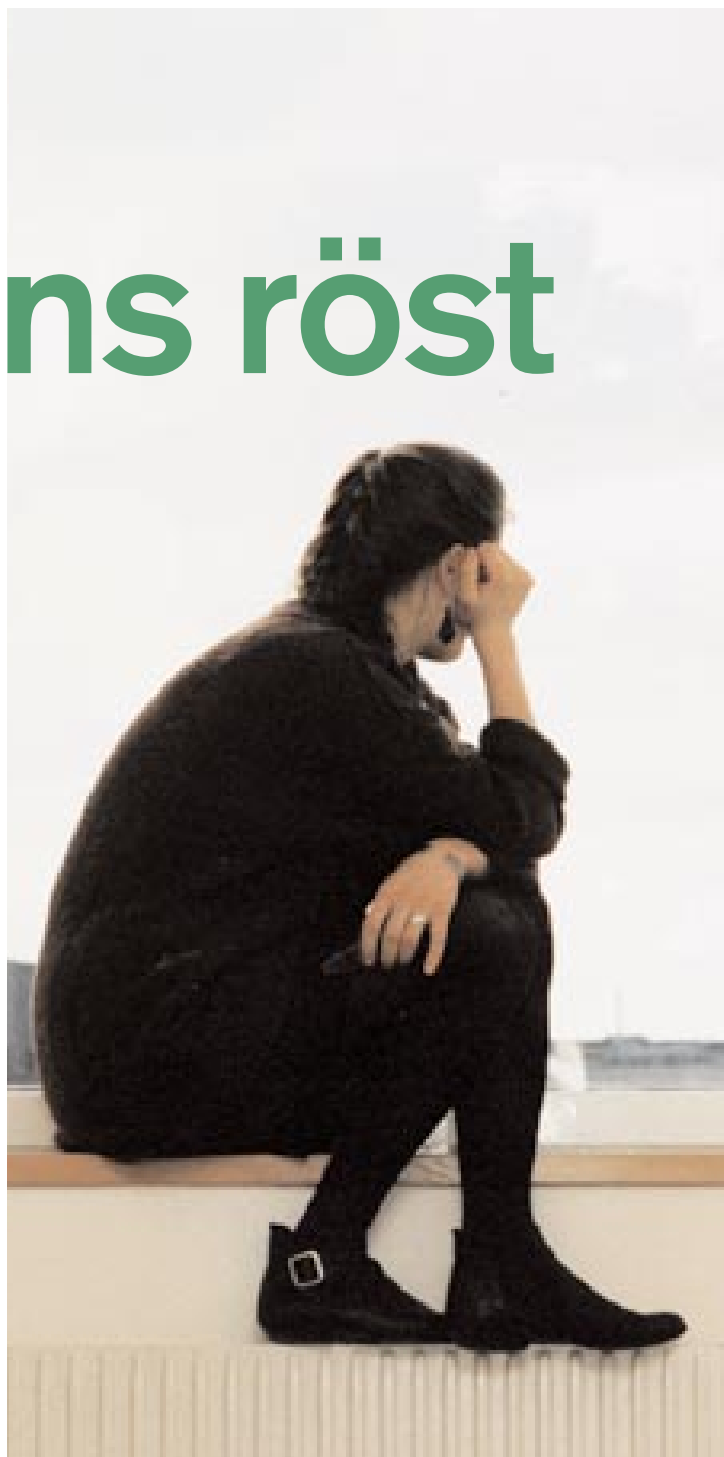
Kjell Broström pekade också på den ökande stigmatisering psykiskt sjuka personer upplever i samband med diskussionen om patienters eventuella farlighet.

– **STIGMATISERINGEN TILLTAR** och är ett minst lika stort problem för många i dag som själva sjukdomen.

Anne Ritums från Intresseföreningen för schizofreni (IFS) höll med:

– När psykiskt sjuka läser om sig själva att de är potentiellt farliga ökar oron både hos dem och deras anhöriga.

IFS arbetar för att minska fördomarna mot psykiskt sjuka

Patienten får sällan vara med och diskutera behandlingsmetoder och vård.

och Anne Ritums tyckte att man från psykiatrins sida borde gå ut och tillrättalägga felaktigheter i debatten. Hon tog också upp många av psykiatrireformens (1995) ledord och menade att det var mycket av det som planerats som aldrig blev av.

Hon påpekade att de psykiskt sjuka och deras anhöriga inte sett mycket av det ”smörgåsbord” av alternativa åtgärder, som under den stolta devisen ”valfrihet och välfärd” utlovats i samband med reformen. Patienter skulle efter sjukhusbehandlingen vårdas i ”små enheter med hemlik miljö”, men det finns knappast några kvar. Och anhöriga skulle lära sig tolka ”tidiga tecken” på sjukdom, men om anhöriga ringar till en psykiatrisk mottagning får man svaret att den sjuke själv måste ta kontakt. Varför ska anhöriga då lära sig tidiga tecken, undrar hon.

Valfriheten och välfärden i sjukvården, ja, vart tog den vägen, frågade även *Birgitta Sevefjord*, landstingsråd för sjukvården inom Stockholms läns landsting.

– Det blev en valfrihet för de röststarka grupperna i samhället, menade hon, inte för psykiskt sjuka, för äldre eller andra svaga grupper.

Birgitta Sevefjord berättade hur hon utsatts för "mailbombning" och telefonkedjor från patientgrupper som klagade över långa operationsköer, men aldrig från dem med de största behoven. Sjukvården är i dag inte behovsstyrd utan efterfrågestyrd, sade hon.

– **DET ÄR MITT ANSVAR** att omfördela resurserna till psykiatrin, till geriatriken och så vidare, men jag ser också hur svårt det är att få till stånd ett samarbete mellan till exempel vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri, mellan beroendevård och psykiatri.

– Psykiskt sjuka med så kallad dubbeldiagnos (ofta personlighetsstörning och missbruk) vill ingen ta emot, varken psykiatrin eller beroendevården. De faller mellan stolarna.

Psykiatern *Marcus Heilig* ansåg att psykiatrins problem främst låg i att patienterna inte fick tillgång till adekvat behandling. Han förklarade att man har vetenskapligt dokumenterade behandlingar för de flesta psykiska sjukdomar och att behandlingseffekten ofta är bättre än vid fysiska sjukdomar. Problemet är, menade han, att majoriteten av patienterna varken får en diagnos eller så kallad evidensbaserad behandling.

SSRI-preparaten (selective serotonin reuptake inhibitors) och kognitiv beteendeterapi (KBT) har visat sig ha goda effekter på lättare depressioner på såväl kort som lång sikt, förklarade han. En kombination av SSRI-preparat och KBT har likaså visat sig effektiva vid behandling av social ångest, tvångssyndrom och panikångest. Problemet är att endast en patient av fem får denna behandling. När det

gäller evidensbaserad behandling av ADHD (amfetamin?) får endast var tionde patient denna behandling.

Stora brister i diagnostiken, dålig tillgång till behandling och bristande uppföljning. Det är psykiatrins problem, sammanfattar Marcus Heilig som anser att man måste tydliggöra psykiatrins roll som medicinsk specialitet:

– Vänligt bemötande är inte tillräckligt. Krav på adekvat diagnostik och evidensbaserad behandling borde vara ett villkor för en skattefinansierad vård.

DEBATTEN HETTARDE TILL då Kjell Broström sade sig vara emot i stort sett allt Marcus Heilig sagt.

– Psykiatrin är en samlingsbeteckning på en lång rad verksamheter, inte bara den medicinska, invände han och förklarade att det inte är sant att man inom psykiatrin vid en viss symtombild alltid vet vilken behandling som ska ges. Ska man dra den slutsatsen måste man hålla sig till ett litet specifikt urval forskningsrapporter.

– Psykiatrin har bidragit till förbättrad behandling, men det gör även psykologi, social vetenskap och så vidare, tillade

DEBATTÖRERNA

I paneldebatten om framtidens psykologi vid Psykiatrins dag vid Huddinge universitetssjukhus deltog följande personer:

JEANNE AHLBERG, rättspsykiatriker

KJELL BROSTRÖM, Riksförbundet för social och mental hälsa, RSMH

DANIEL BRUCHFELD, överläkare i psykosöppenvård

HANNA HARTLEB, kurator

MARKUS HEILIG, forskningschef och psykiater

ANNE RITUMS, Intresseföreningen för schizofreni, IFS

BIRGITTA SEVEFJORD, sjukvårdslandstingsråd i Stockholms läns landsting

BO VINNARS, psykolog och psykoterapeut

Debattledare var GÖRAN TIDBECK, läkare och verksamhetschef för psykiatrin vid Huddinge universitetssjukhus.

han. Och varför skulle inte bra samtal och vänligt bemötande ge effekt?

– Det är nödvändigt ja, men inte tillräckligt, replikerade Marcus Heilig, som tyckte det var tråkigt att den vetenskapligt inriktade psykiatrin skulle uppfattas som något slags motpol till detta. I varje fall blir ingenting bättre av att de goda medicinska behandlingar man har inte kommer patienten tillgodo.

"Det smörgåsbord av alternativa åtgärder som psykiatireformen utlovade har vi inte sett mycket av."

Psykologen *Bo Vinnars* ansåg att psykologisk behandling är en viktig del av psykiatrins framtid. Psykologisk behandling kräver en behörig användare, den sker inom strukturerade ramar, den har ett mål och den utvärderas, påpekade han.

Både psykodynamiska och kognitivt inriktade psykoterapeutiska metoder har visat sig ha god effekt, menade Bo Vinnars. Han berättade att man i USA med framgång behandlar depressioner med en kombination av psykoterapi och psykofarmaka. Han redogjorde för en forskningsrapport där det visade sig att behandling med enbart psykofarmaka ledde till en förbättring hos 48 procent av patienterna, enbart psykoterapeutisk behandling gav samma resultat medan en kombinationsbehandling visade en förbättring hos över 70 procent av de behandlade.

– Inom psykiatrin finns många discipliner, många yrkesgrupper och makthierarkier. Det behövs metoder för att få dem som verkar inom den psykiatriska vården att förstå denna komplexitet. Först då kan man samarbeta på ett effektivt sätt. Vid långa sjukskrivningar och utbrändhet måste även

instanser utanför psykiatrin som socialtjänst och försäkringskassan finns i med i samarbetet kring patienten.

DEN STÖRSTA UTMANINGEN när det gäller vården av psykiskt sjuka är att göra det möjligt att använda sig av all den kunskap som faktiskt finns, ansåg kurator *Hanna Hartleb*:

– Vi behöver utveckla samarbetsformer där all kunskap från olika sektorer kan komma patienten tillgodo och där patienten finns med i ett samtal kring sin behandling. Det vore betydligt bättre än en expert som förskriver att så här och så här ska vi göra, det är den enda vägen.

”Den största utmaningen inom psykiatrin är att använda sig av all den kunskap som faktiskt finns”

Vad är då hindren för att man ska nå dit man vill – en god psykiatrisk vård, löd den sista frågan till panelen.

– Bristen på samverkan är det stora hindret, ansåg Kjell Broström. Psykiskt långtidssjuka är beroende av insatser från alla håll i samhället. Och så ska vi ha en enda huvudman, inte både kommuner och landsting.

En huvudman efterlyste även Anne Ritums, som också påpekade att ständiga omorganisationer är ett stort problem och ett hinder för en kontinuerlig utveckling.

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord såg otillräckliga ekonomiska resurser som ett hinder för en god psykiatrisk vård, men tyckte också att de resurser som finns delvis används fel. Även hon stödde tanken på endast en huvudman, men ville i första hand ha en bättre samverkan inte bara mellan kom-

muner och landsting utan också mellan beroendevård och psykiatri.

Den inre organisationen och ledningsfunktionerna måste förbättras, menade Bo Vinnars.

– Vi forskare måste också synas mera bland våra behandlande kolleger och stimulera dem med den kunskap vi kan bidra med.

BÄTTRE SAMARBETE mellan rättspsykiatrin, öppenvården, beroendevården och de sociala myndigheterna var ett önskemål även från rättspsykiatrikern *Jeanne Ahlberg*. Samt en lagändring som skulle tillåta tvångsmedicinering i öppenvården för personer med så kallad dubbeldiagnos som skrivs ut från rättspsykiatrin. I dag finns ingen utvärdering av vad som händer med dessa personlighetsstörda och missbrukande före detta rättspsykiatriska patienter då de åter kommer ut i samhället.

Den enda av paneldeltagarna som talade emot tanken på en huvudman var Hanna Hartleb.

– Vi är till för de sjuka så länge de behöver vård, men inte för att ta hand om deras vardagsproblem. Någon gång måste de bli fria från oss och känna att de nu påbörjar en annan del av sitt liv.

– Om vi har en huvudman eller flera har ingen betydelse om de olika organisationer som verkar inom vården inte arbetar i samma riktning, sammanfattade *Daniel Bruchfeld*, överläkare inom psykosöppenvården. Om vi behandlar med mediciner eller kognitiv beteendeterapi spelar inte heller så stor roll om patienten då han skrivs ut inte kan få en meningsfull sysselsättning och ett bra boende. Om socialtjänsten säger nej. Det finns i dag stora problem i all samverkan.

MAJA AHLROOS

Annons

Anslag till forskning

Trygg-Hansas Forskningsstiftelse främjar forskning på områden som faller inom ramen för försäkringsverksamheten, särskilt med inriktning på:

• Trafiksäkerhet • Brandskydd • Medicin • Ekonomi

Forskningsanslag

Trygg-Hansas Forskningsnämnd har beslutat att 2004 års anslag ska utgå till följande forskningsområden nämligen

- Prevention av hjärt-kärlsjukdom vid diabetes
- Frakturläkning – frakturbehandling
- Funktionell återkomst efter hjärnskada – mekanismer och behandlingsstrategier
- Anlagd brand – orsaker och förebyggande strategier
- Brand i byggnadsverk
- Trafiksäkerhetshöjande hjälpmedel i bilar (alkolås, bältespännare och hastighetsbegränsare) – hur skapa en efterfrågan?
- Upptäckt av narkotika och droger i trafiken
- Ekonomiska och juridiska studier av försäkringsproblem och försäkringsföretag

- Ekonomiska studier av socialförsäkringssystem och deras betydelse för försäkringsbranschen

Forskningsnämndens avsikt är att stödja hela projekt eller klart avgränsade delar av projekt och att koncentrera anslagsgivningen till färre och större bidrag. Anslag kan beviljas för alla skeden i ett projekt. Beviljat anslag ska tas i anspråk inom ett år från beslut. Det totala anslagsbeloppets storlek kommer att fastställas i samband med beviljandet i april 2004.

Ansökan

Ansökningsblanketter rekvideras från:

Forskningsnämnden

Gun Teinert

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag

FG 24

106 26 Stockholm

e-mail: gun.teinert@trygghansa.se

Ytterligare information kan erhållas per tfn 08-693 15 93.

Ansökan skall vara insänd senast den 16 februari 2004.

TRYGG HANSA
FORSKNINGSSTIFTELSEN

på gång i förbundet

Fyll i löneenkäten!

Psykologförbundet avser att före jul lägga ut en löneenkät till medlemmarna på internet. Varje medlem kommer att få ett inloggningsnamn och -kod antingen via Psykologtidningen eller på annat sätt. Tanken är att enkätsvaren ska vara klara till mitten av januari.

Samarbete med Saco har gjort det möjligt att genomföra olika enkäter via internet. Det innebär förhoppningsvis snabbare resultat och en betydande besparing jämfört med postenkäter till cirka 7000 medlemmar.

På Psykologförbundets hemsida kommer det att finnas en länk till löneenkäten märkt "löneenkät". Namn och kod för inloggning distribueras till medlemmarna före jul. Medlemmar som inte fyllt i enkäten på nätet kommer att få en enkät med posten.

– Det är viktigt att fylla i enkäten för att vi ska få en så korrekt lönestatistik som möjligt, påpekar ombudsman *Lars Karlsson*. Löneenkäten kommer också att utgöra grunden för medlemsavgiften. Den som inte svarar kommer automatiskt att hamna i den högsta avgiftsklassen.

Enkätsvar på internet innebär också att man samtidigt får en uppdatering av medlemmarnas e-postadresser, vilket underlättar kontakten mellan medlemmar och kansli. Resultatet av enkäten kan man så småningom se på Saco Lönesök.

Skadestånd till Psykologförbundet

Sveriges Psykologförbund kräver skadestånd från landstinget i Halland för en psykolog som fått skriftlig varning av *Lars-Olof Ljungberg*, chef för psykiatrin. Enligt Psykologförbundet har han inte följt avtalet, då varken psykologen eller förbundet fått bemöta anklagelserna innan varningen utdelades. Förbundet kräver därför skadestånd både till sin medlem och för egen del.

Även Hallands Nyheter har uppmärksammat ärendet och till tidningen säger Lars-Olof Ljungberg att han anser sig inte ha gjort något fel.

Kalla Fakta och Landmark Education

I TV-programmet *Kalla Fakta* i TV4 den 27 oktober behandlas Landmark Education och deras Forum-utbildningar.

I programmet intervjuades under en kort sekvens en psykolog och refererades till ytterligare en psykolog. Av programmet fick man intrycket att de båda stödde den aktuella utbildningsformen.

Sveriges Psykologförbund har tillsammans med övriga nordiska psykologförbund gemensamma yrkesetiska principer vilka reglerar psykologers etik vid yrkesutövning. Enligt dessa yrkesetiska principer är det inte möjligt för psykologer att medverka i, eller till, utbildningar med ett innehåll och former som det som uppvisades i tv-programmet, säger Sveriges Psykologförbund i en kommentar.

Psykologförbundet har under lång tid arbetat för att genom sina medlemmar öka den psykologiska kompetensen inom alla samhällssektorer. Rätt utnyttjad kan kompetenta medarbetare i form av psykologer bland annat medverka till att statliga och kommunala myndigheter och institutioner har en tillräcklig fackkompetens så att de inte upphandlar utbildningar av den art som *Kalla Fakta* beskrev i måndagens program.

För mer information kontakta: *Örjan Salling*, Professionsansvarig, 08-567 06 441, 0709-67 64 41.

Skolan saknar tydliga mål

När skolledare från hela Skåne träffades i Kristianstad föreläste psykologen och forskaren *Andreas Der Klerk*, skriver *Ystads Allehanda* (2003-11-10).

– Skolvärlden lever i ett slags 70-tal, i ett organisatoriskt kollektiv. Alla ska vara med och fatta beslut. Samtidigt är läraren enskild konsult. I krocken mellan de världarna krävs arbetsledning och tydliga mål. Det finns inte i dag, sade *Andreas Der Klerk* till de församlade skolledarna.

Därför mår skolledarna allt sämre, därför utvecklas inte skolan i den takt som den egentligen vill, var han slutsats.

Dilemma med självstyrande grupper

Mellan cheferna har i dag tagits bort på många håll inom industrin och de anställda organiserar själva arbetet, skriver *Dagens Arbete* (2003-11-10).

När *Dagens Arbete* *Minna Mäki* ber *Jan Forslin*, psykolog och professor vid Kungliga tekniska högskolan, om en kommentar till denna utveckling, säger han:

– Svårigheter med att arbeta med självstyrande grupper tas sällan på allvar av företagsledningar. Att vara en självstyrande grupp är inte detsamma som att inte behöva ledning.

Jan Forslin ser också en fara i det engagemang som skapas i grupperna.

– Det är stimulerande ett tag, men om man ger järnet för länge så blir man utbränd.

Annons

Är det du äger rätt försäkrat?

Genom samarbetet mellan Sveriges Psykologförbund och SalusAnsvar kan du som medlem teckna förmånliga gruppförsäkringar för hem, villa, fritidshus och bil. Du får bättre skydd än med individuella försäkringar och oftast till betydligt lägre premier. För mer information kontakta SalusAnsvar Kundcenter, telefon: 0200-87 50 00, e-post: kundcenter@salusansvar.se

I samarbete med SalusAnsvar

Förtryckta i hederns namn

Efter mordet på *Fadime Sahindal* i januari 2002 öppnade Rädda Barnen en särskild verksamhet för flickor som, liksom Fadime, hamnat i konflikt mellan två kulturer. Tanken är att förföljda invandrarflickor här ska kunna få professionell hjälp att hantera den press de lever under.

Verksamheten inordnades under Rädda Barnens centrum för barn och ungdomar i kris och tre psykologer avdelades till arbetet. En av dem är *Sevil Bremer*. Uppvuxen i Turkiet kom hon till Sverige som tjugohåring och fick sin psykologutbildning här. Hon har arbetat i många år inom BUP i Hallunda och är van att möta invandrare, flyktingar och asylsökande i sitt arbete. Innan mottagningen startade sin verksamhet arbetade hon med flyktingbarn inom Rädda Barnens centrum för barn och ungdomar i kris.

”Vi vill att vem som helst som lever i dubbla kulturer ska kunna vända sig hit. Man ska inte behöva leva under dödshot för att höra av sig till oss”

Ett tjugotal flickor har hittills hunnit gå i samtal under de snart två år som mottagningen funnits till. Det är flickor som kommer från olika håll i världen men oftast från Mellanöstern.

Namnet på mottagningen – Rädda Barnens mottagning för flickor som lever i konflikt med dubbla kulturer – har medfört en del problem. Att hitta en korrekt benämning har varit svårt. Mäns våld mot kvinnor har många olika namn. Det man ibland kallar hedersrelaterat våld, kan ibland heta passionsdrama eller familjetragedi. ”Förtryck i hederns namn” var titeln på det seminarium som organiserades av

Sevil Bremer har nytta av sina egna erfarenheter av dubbla kulturer. Hon känner igen

Rädda Barnen och som handlade om flickor med utländsk bakgrund som utsätts för familjerelaterat våld. Risken är, menar Sevil Bremer och hennes kolleger, att man med ett för snävt namn på mottagningen stöter bort vissa flickor.

– Om vi till exempel vänder oss till ”flickor som drabbats av hedersrelaterat våld”, stänger vi kanske ute många flickor. Flickor som inte uppfattar sin tillvaro så. Som inte tycker att det gått så långt. Som har problem, men tänker att de ändå ska klara upp det på något sätt. Vi vill att vem som helst som lever i dubbla kulturer ska kunna vända sig hit. Man ska inte behöva leva under dödshot för att höra av sig till oss.

– **PÅ MOTTAGNINGEN** har vi ett familje- och nätverksperspektiv. Vi skulle helst vilja nå flickorna medan en dialog mellan dem och föräldrarna fortfarande är möjlig. Men faktum är, att för de allra flesta av flickorna, som Sevil Bremer och hennes två kvinnliga kolleger träffar, har det gått mycket långt. De flesta vill inte att man ska kontakta föräldrarna.

– Då kan jag inte heller göra det. Det vore kontraindicerande och skulle skada den terapeutiska alliansen om jag gjorde något mot deras uttryckliga vilja, säger hon. Flickorna lever ofta i en ytterst komplex situation. De bor i skyddat boende eller i en egen lägenhet på annan ort ibland med ny identitet.

– Det är flickor som lever med uttalade dödshot och där det i nuläget inte finns några som helst möjligheter att arbeta med familjen.

Flickorna har inte bara lämnat sin familj och alla dem som stod dem närmast, de har också tvingats bryta med kompisar och skola. De bor i en främmande miljö och när de träffar nya människor tvingas de ljuga om sin historia.

Nästan alla kommer till mottagningen på initiativ av nå-

TOMAS SÖDERGREN

änslorna av att vara ny i ett främmande land och hon kan tänka på två olika sätt.

gon myndighet, oftast socialtjänsten eller polisen. Sevil Bremer och hennes kolleger blir ytterligare en del i flickornas nya syntetiska nätverk.

Flickorna som kommer visar ofta ambivalens inför sina besök. De både vill och inte vill komma.

– De tvivlar och undrar: ”Hur ska hon kunna hjälpa mig?”. De har en stark misstro mot myndigheter. Precis som andra ungdomar känner de också misstro mot vuxenvärlden. Dessutom har de ofta blivit väldigt kränkta och svikna av just de vuxna, som betytt mest för dem. En flicka, som jag samtalat med, sade att hon bestämt sig för att aldrig fästa sig vid någon, aldrig älska någon mer, för att slippa bli sviken igen.

DE TRE PSYKOLOGERNA arbetar alla terapeutiskt med behandling men talar sällan om sitt arbete i de termerna.

– Vi talar oftare om stödjande samtal, men visst är det terapi det handlar om, säger Sevil Bremer. En del flickor kommer bara några få gånger, men de flesta kommer till Rädda Barnens lokaler på Torsgatan en terapitimme i veckan under en längre period.

– Det första vi gör, när vi får kontakt med en flicka, är att göra en probleminventering. Det går inte att jobba kategoriskt utan man måste definiera problemen utifrån varje enskild individ. Men gemensamt för dem alla är att de har det mycket svårt. De behöver hjälp att bearbeta sina upplevelser och erfarenheter. Särskilt de som bor ensamma har det svårt. De får brottas ensamma med sina grubblerier.

– Flickorna har nästan ingen annan att tala med om sina bekymmer och ingen att delge sina tankar. Det finns ingen att tala med om relationer, om skuld känslor och för flickorna som lever gömda, om hur det är att leva i en lögn.

En flicka berättar att hon, trots att hon bott hemifrån i fem år, fortfarande varje morgon funderar över varför det blev så här och vad hon gjort för fel?

Sevil Bremer har nytta av sina egna erfarenheter av dubbla kulturer. Hon känner igen känslorna av att vara ny i ett främmande land och hon känner att hon kan tänka på två olika sätt.

– Jag tror att de kan känna att jag åtminstone till en del förstår vad de talar om. Men flickorna bär fortfarande ensamma sin sorg, sin rädsla och sin smärta. Jag brukar förklara för dem att det de upplevt har de varit ensamma om. Men nu, under terapitimen, är vi två som kan dela på bördorna. Jag kan axla en del av den tyngd de bär på.

De flesta som söker hjälp är välformulerade. De har verkligen funderat över vad som skett.

– Men de har också ofta fastnat i sina funderingar. De har ältat och ältat utan att komma vidare, eftersom de inte haft någon att ventilerat sakerna med, ingen att diskutera med. Ältandet är destruktivt och slår mot självkänslan.

FÖRUTSÄTTNINGARNA för ett gott psykoterapeutiskt arbete är inte de bästa. Flickorna saknar ofta nätverk och fasta strukturer. De har egentligen ingenting att stå på när de kommer till mottagningen för att bearbeta sina problem. Något som är helt nödvändigt.

– Terapi borde inte vara en av de få saker de får. Det blir fel i balansen. Samtidigt står de helt ensamma i det svenska samhället. Och visst blir flickorna ändå hjälpta, det är Sevil Bremer övertygad om.

Tanken att nå ut till de flickor som ännu inte hamnat i så stora svårigheter har fått stanna vid tankar, än så länge. Trots annonser i tidningar, egen hemsida, telefonlinje och egen e-postadress så har kontakterna blivit få.

– Vi har velat att alla som känner behov av det ska kunna höra av sig. Därför har vi försökt uttrycka oss väldigt brett. Kanske har vi varit för vaga och luddiga.

Sevil Bremer och hennes kolleger funderar vidare på hur de ska nå fram till de här gruppen flickor. Allra helst vill de ju träffa flickorna och arbeta med dem och deras föräldrar tillsammans.

För bara någon månad sedan var Sevil Bremer i Turkiet, i Diyarbakir på en konferens som behandlade just de här frågorna. Under konferensen mötte hon i Kamer en turkisk kvinnoorganisation som berättade om sin verksamhet.

– De såg det som väldigt viktigt att arbeta med flickorna i deras egen miljö. Men, menade de också, det finns fall där det inte går. Under det senaste året har de placerat ut 19 flickor i olika delar av Turkiet. Trots det har deras verksamhet blivit helt accepterad av såväl myndigheter som av befolkningen.

– De har blivit accepterade eftersom de löser konflikter i familjerna utan att förändra flickorna, utan att förändra kulturen i sig. Det var fantastiskt att se deras verksamhet vara så accepterad och etablerad i Diyarbakir. Det ingav hopp.

HELENE LUMHOLDT
frilansjournalist

Rädda Barnens mottagning för flickor som lever i konflikt med dubbla kulturer har en egen hemsida: www.flicka.rb.nu och en egen e-postadress: flicka@rb.se
Den som vill kan också ringa under kontorstid: 08/698 90 19

Att möta det oväntade

– att bli förälder till ett barn med Downs syndrom

”Efter förlossningen mötte vi för första gången vårt oväntade barn. Barnet vi väntade på föddes ju aldrig eftersom det nyfödda barnet hade Downs syndrom”.

Så beskriver ett föräldrapar den kris det innebar att få ett barn med Downs syndrom. Barnet de fick stämde inte med den bild av barnet de gjort sig under graviditeten, och barnets första år blir en period av både sorg och förtvivlan men också glädje och tillförsikt.

Bim Riddersporre är psykolog i Malmö och doktorerade 26 september vid Lunds universitet på avhandlingen ”Att möta det oväntade – Tidigt föräldraskap till barn med Downs syndrom”.

Bim Riddersporre har följt tio familjer med nyfödda barn med Downs syndrom. Familjerna har, under barnets första år, fått regelbundna hembesök av henne och en kollega. 125 sådana besök utgör det empiriska materialet som analyseras och tolkas i avhandlingen. Målsättningen har varit att få en ökad förståelse för hur det är att bli förälder till ett barn med Downs syndrom. Bim Riddersporre har valt vad hon kallar ett medföljande arbetssätt. Hon använder föräldrarnas upplevelser, samtal och berättelser om föräldraskap, samt sina egna upplevelser från besöken i familjen för att på så sätt skapa förståelse i dialog med föräldrarna.

”Först kunde jag bara se Downs syndrom, sen kunde jag bara se min lilla flicka. Det tog ett år innan jag kunde se min lilla flicka med Downs syndrom, säger en förälder i avhandlingen.”

– Jag ville studera det ”normala föräldraskapet till ovanliga barn”. Det finns så klart studier av föräldrar till barn med Downs syndrom, men de har oftast ett utifrånperspektiv. Jag var intresserad av att veta hur det *går till* att bli förälder, inte hur det går, säger Bim Riddersporre. Det medföljande arbetssättet var ingen metod hon hade läst om utan var något hon kom fram till i samarbete med sin kollega specialpedagogen *Annette Herslow*.

– Det bygger på en lång erfarenhet av hur man får tillträde till en annan människas inre värld och privata processer: hur man får fram det ärliga, nakna och personliga, ur personens eget perspektiv, berättar Bim Riddersporre, som arbetat 25 år på Viktoriagården i Malmö, där gravida kvinnor och småbarnsföräldrar får hjälp.

TANKEN MED AVHANDLINGEN var att studera de nyblivna föräldrarnas livsvärld. Begreppet livsvärld är hämtat från fenomenologin (*Husserl*, Fenomenologins idé, 1995). Det avser den värld vi lever i till vardags fylld av objekt och människor, det vill säga andra jag. Vi närmar oss dessa andra jag med hjälp av inlevelse och empati.

– Min möjlighet att förstå föräldrarnas upplevelser och erfarenheter ligger i att ta in dem i min egen livsvärld, som andra jag. Genom att sträva efter att nå empatiskt förståelse av deras upplevelser har jag försökt att fånga essensen i dem, säger Bim Riddersporre.

Det medföljande arbetssättet fick inledningsvis inget direkt gehör i den akademiska världen i Lund. Först försökte Bim Riddersporre anpassa sig, men insåg efter ett tag att hon inte ville vara ”lydig” utan i stället gå sin egen väg. Om det inte gick att använda materialet till en avhandling fick det bli en bok i stället, resonerade hon.

– För att få reda på något om en människas inre, måste det finnas en människa som lyssnar, säger hon, och berättar att mycket av det hon fått fram i undersökning hade missats om hon arbetat på ett annat sätt.

UNDER HEMBESÖKEN hos de tio familjerna följde Bim Riddersporre dem i deras vardag under några timmar. Hon använde varken video, bandspelare eller anteckningsblock utan antecknade direkt efter besöken. Vid nästa besök hos familjen gjorde hon en återkoppling till det föregående besöket för att stämma av om det hon upplevt stämde med föräldrarnas upplevelse. Anteckningarna sattes sedan in i en pärm per familj.

Bim Riddersporre har i sin avhandling använt sig av något hon kallar narrativa rekonstruktioner. Det är korta skönlitterära textavsnitt i form av dikter, sagor, fabler.

– Jag kände ett behov av att formulera mina egna upplevelser. På så sätt frigjordes min uppmärksamhet nästa gång jag träffade familjen, berättar hon. Så här låter en av de narrativa rekonstruktionerna, som beskriver den osäkerhet och ambivalens som många av föräldrarna i avhandlingen uttrycker:

*LIVET
Vi gav dig livet
Kommer du att förstå dig på det
Vi ger dig kärlek
Kan du ta emot den
Vi ger dig trygghet
Kommer du att lita på oss*

*Du ser på blommorna som växer
Du skrattar när vi möter dig
Du ber om tröst när du är rädd
Du är allt vi drömt om*

MALENA ÅSARD

– Jag var intresserad av att veta hur det går till att bli förälder, inte hur det går, säger Bim Riddersporre, som intervjuas om sin avhandling.

*De vill att vi ska träna dig
Kommer vi att klara det*

*De vill att vi ska stimulera dig
Kommer vi att orka med det
De vill vara med och bestämma
Kommer vi att gå med på det
Du lär dig saker av nyfikenhet
Du drivs av din egen lust
Du är ju barn till oss
Du är allt vi drömt om*

En induktiv analys av det empiriska materialet gav tre teman som beskriver viktiga områden av föräldraskap: synen på barnet, skapandet av föräldrarollen, samt betydelsen av att få ett barn med Downs syndrom. Ett centralt, mer övergripande tema var hur föräldrarna valde att förhålla sig till motstridiga känslor. Bim Riddersporre fann tre olika förhållningssätt: *idealiserande, kämpande, samt vardagligt* förhållningssätt.

”Den stora utmaningen för föräldrarna var att skapa en begriplig helhet av sina olika känslor inför barnet och sin egen roll. För att klara detta valde de olika förhållningssätt. Dessa hade även olika funktion för föräldrarna i deras strävan att skydda relationen till barnet genom sitt sätt att hantera motstridiga känslor”, skriver Bim Riddersporre.

Alla föräldrar i avhandlingen uttryckte en längtan efter att nå barnet med sin kärlek, och föräldrarna älskade i regel barnet redan innan de accepterat Downs syndrom, men kärleken hotades när skadan gjorde sig påmind. ”Först kunde jag bara se Downs syndrom, sen kunde jag bara se min lilla flicka. Det tog ett år innan jag kunde se min lilla flicka med Downs syndrom” uttrycker sig en förälder.

De idealiserande föräldrarna tog fasta på den ljusa sidan av situationen och bejakade framför allt sina positiva känslor. De kämpande föräldrarna såg tillvaron mer som en kamp för barnet mot en oförstående eller fientlig omvärld. Föräldrarna med ett mer vardagligt förhållningssätt undvek alltför mycket starka känslor och försökte i stället söka efter det som påminde om den vanliga vardagen som de kände trygghet i. Dessa tre förhållningssätt påverkade föräldrarna i relation till det egna barnet och släkten, men också till det professionella nätverket, främst inom barnhabiliteringen. Bim Riddersporre beskriver hur de idealiserande föräldrarna bejakar samarbetet och känner sig väl bemötta. De med ett vardagligt förhållningssätt accepterar kontakten med de professionella och tycker att samarbetet fungerar. De kämpande föräldrarna däremot värjer sig mot beroendet och känner sig missförstådda.

– Jag har fått många reaktioner på min avhandling från personal inom barnhabiliteringen. Det jag vill förmedla till

personalen är att de ska inse hur viktiga de är för föräldrarna, de har en stor möjlighet att påverka familjerna positivt. Yrkeskickligheten finns där redan, men jag önskar att kommunikationen och mötet mellan människor ibland fick större betydelse, säger Bim Riddersporre.

MÅLSÄTTNINGEN MED avhandlingen har varit att öka förståelsen för hur det är att bli förälder till ett barn med Downs syndrom. För att avgöra resultatens validitet använder sig Riddersporre av begreppen *kommunikativ* respektive *pragmatisk* validitet (Kvale, Issues of validity in qualitative research, 1989). Den kommunikativa validiteten prövas genom en dialog med föräldrarna som deltog. De har bekräftat att de känner sig tillräckligt väl beskrivna och rätt förstådda. Den pragmatiska validiteten grundas i relationen till läsaren och handlar om trovärdighet och användbarhet i analysen av det empiriska materialet.

Bim Riddersporres avhandling har redan fått genomslag. Avhandlingen är distribuerad i drygt fem hundra exemplar och folk från hela landet hör av sig till henne per telefon, brev eller e-post för att få tag i avhandlingen eller för att diskutera innehållet.

– Även föräldrar till barn med andra syndrom eller cp-ska-dor säger att de känner igen sig: ”Det kunde vara boken om oss” eller ”vi känner igen saker som vi trodde att vi var ensamma om”, berättar Bim Riddersporre. Hon beskriver hur föräldrarna i början av barnets första år var upptagna av frågan hur de bäst skulle förstå barnet – som en familjemedlem eller som en representant för gruppen med Downs syndrom. Mot slutet av året kunde de se sitt barn som en unik person och samtidigt se följderna av Downs syndrom för barnet:

*VANLIGE VIKTOR
Alla är vi lika ungefär
Inget konstigt med Downs syndrom
Faktiskt ganska vanligt
Skolan och hans framtida ekonomi
Det har vi pratat om*

MALENA ÅSARD
psykolog/journalist

disputationer

Johan Enkvist har disputerat på avhandlingen ”A human factors perspective on non destructive testing (NDT): Detection and identification of cracks”, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Birgitta Hellström: ”On pain and workload in women: A psychobiological approach”, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Julie Yonker: ”Hormones and Cognition: Testosterone and Visuospatial Ability, Estrogen and Episodic Memory”, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Kristina Möller: ”Partner Relationships during Life-Course”, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.

Anette Kjellgren: ”The Experience of floating-REST, Restricted Environmental Stimulation Technique”, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.

Idor Svensson: ”Phonological dyslexia. Cognitive behavioral and hereditary aspects”, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.

Lars Ström: ”Self-help via the Internet. A new approach to psychological treatment”, Institutionen för psykologi, Uppsala universitet.

Michael Rönnlund: ”Aspects of declarative memory functioning in adulthood. Cross-sectional and longitudinal studies”, Psykologiska institutionen, Umeå universitet.

DE ARBETAR PÅ FÖ

Psykologförbundets kansli har 15 fast anställda medarbetare, om man även räknar in dotterbolagens pe

Susanne Bertman

Informations- och pressansvarig

Socionom, mediepedagog och journalist.

Ansvarar för förbundets externa och interna information och kommunikation. Bidrar till att förbundet deltar i aktuell debatt genom omvärldsbevakning och informationsstöd. Sköter presskontakter, ordnar presskonferenser, producerar trycksaker och medverkar på mässor och konferenser. Webbmaster. Ansvarig för förbundets grafiska profil.

Hans Persson

Förbundssekreterare

Fil kand i psykologi.

Svarar för förbundets demokratiska organisation, vilket innebär administrativ planering, samordning och handläggning av kongress, rådskonferens och förbundsstyrelse. Ansvarig för utvecklingen av den lokala förbundsorganisationen. Svarar för rådgivning till medlemmar och förtroendevalda i frågor som rör medlemskap, avgifter, organisations- och stadgefrågor. Biträder förbundsdirektören med planering och uppföljning av förbundets ekonomi och administration. Ansvarig för medlemsregistret.

Åke Hjelm

Förbundsjurist

Jur kand.

Ger råd, information och utbildning till medlemmar och fackliga företrädare i ansvars- och ledningsfrågor, legitimations-, behörighets- och sekretessfrågor. Ansvarar för bevakning av lagstiftning som rör professionen. Ger råd och stöd till enskilda medlemmar i HSAN-ärenden. Svarar för utredningar och förslag till remissvar inom professionsområdet. Företräder förbundet i tvisteförhandlingar i enskilda medlemsärenden. Konsult till förhandlingarna i arbetsrättsliga frågor. Bevakar och informerar om arbetsrättens utveckling.

Judith Rosengren

Förbundsdirektör

Fil kand i samhällsvetenskap och förvaltningsocionom.

Ansvarar för planering och uppföljning av förbundets samlade verksamhet och ekonomi, samordnar och leder kansliets arbete. Företräder förbundet i dess roll som arbetsgivare. Leder förhandlingsverksamheten. Företräder förbundet som delägare i Lagern Akademikerservice. Representerar förbundet i Saco-S, AkademikerAlliansen m fl samarbetsorgan. Bevakar förbundets intressen i Saco, gentemot andra fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer. Är tillförordnad vd för Psykologföretagarna fram till årsskiftet 2003/2004.

Lars Karlsson

Ombudsman

Psykolog.

Ger råd och stöd till medlemmar och fackliga företrädare i frågor som rör relationen anställd och arbetsgivare. Tolkar arbetsrättslagstiftning och kollektivavtal. Är förhandlingsansvarig för det statliga avtalsområdet samt i hälften av landets kommuner och landsting enligt särskild fördelning. Företräder förbundet i centrala förhandlingar och tvister. Ansvarar för förhandlingar i komplicerade individärenden. Företräder förbundet i Saco-S representantskap och i AkademikerAlliansens förhandlingsdelegation. Planerar och genomför facklig utbildning.

Örjan Salling

Professionsansvarig

Psykolog.

Ansvarig för yrkes- utbildnings- och forskningsfrågor. Företräder förbundet i kontakter med universitetens psykologiska institutioner och med statliga myndigheter i syfte att utveckla psykologutbildningen och att stärka professionens ställning. Föredragande i flera av förbundets stadgebundna råd, kontaktperson i STP, Stiftelsen för tillämpad psykologi. Ansvarar för rådgivning till medlemmar och fackliga företrädare i professionsfrågor. Deltar i förbundets internationella samarbetsorgan.

Mahlin Olsson

Förhandlingssekreterare

Magisterexamen i psykologi.

Handlägger frågor inom förhandlingsområdet. Kansliets kontaktperson för Studeranderådet. Svarar för rådgivning till medlemmar bland annat om löner, PTP-frågor, studerandefrågor och anställningsvillkor. Administrativt ansvarig för uppgifter om förtroendevalda i förbundets lokala organisation. Svarar för insamling och statistikbearbetning av enkätresultat och inrapporterade förhandlingsresultat. Administrerar centralt organiserade fackliga utbildningar.

Britt Sundström

Ombudsman

Fil kand i statsvetenskap och ekonomi

Ger råd och stöd till medlemmar och fackliga företrädare i frågor som rör relationen anställd och arbetsgivare. Tolkar arbetsrättslagstiftning och kollektivavtal. Är förhandlingsansvarig inom det privata avtalsområdet och inom kyrkan samt i hälften av landets kommuner och landsting enligt särskild fördelning. Företräder förbundet i centrala förhandlingar och tvister. Ansvarar för förhandlingar i komplicerade individärenden. Ingår i PTK-AK, ett samarbetsorgan för Saco-förbunden inom PTK. Planerar och genomför facklig utbildning.

PSYKOLOGFÖRBUNDETS KANSLI

Personal. Här är en beskrivning av kanslipersonalens huvudsakliga ansvarsområden och arbetsuppgifter.

Berit Emilsson

Assistent

Gymnasieekonom.

Administrerar IHPU Psykologutbildarna AB:s kurser. Det innebär planering, bevakning, bokning, utskick, fakturering, kontakt med kursledare och deltagare. Handhar administration av bolagsstyrelsen.

Anders Hallborg

Vd

Psykolog, universitetslektor och specialist i klinisk psykologi.

Har drivit IHPU Psykologutbildarnas verksamhet sedan starten i ganska blygsam skala 1986. Jobbet är ett småföretagarjobb där man förutom kursutveckling sysslar med marknadsföring, bokföring, registervård, skrivjobb, vaktmästerisysslor, datorhaveri med mera.

Ingrid Lindman

Projektledare

Psykolog och psykoterapeut.

Arbetar med IHPU:s expansion mot andra yrkeskategorier som använder psykologisk kunskap i sitt arbete, med att undersöka vilka behov som föreligger, finna kursledare, skapa kurser och sedan sälja dessa.

Camilla Damell

Vd

Jur kand.

Ansvarar för förbundets verksamhet för psykologföretagarna. Företräder psykologföretagarna i olika sammanhang både internt och externt. Bevakar företagarnas intressen och arbetar för att synliggöra och förbättra företagarnas villkor. Ger juridisk rådgivning när det gäller avtal, upphandling med mera.

Emily Sillén

Informatör

Informatör i text och grafisk form.

Svarar för Psykologföretagarnas externa och interna information och kommunikation. Stöd och rådgivning till medlemmarna i egenföretagarfrågor vad gäller till exempel moms, arvoden och företagsadministration. Webbredaktör för Psykologföretagarnas hemsida och för uppdragsajten www.psykolognet.se.

PSYKOLOG
TIDNINGEN

Maja Ahlroos

Redaktör

Universitetsstudier i sociologi, psykologi och pedagogik.

Arbetar som journalist på Psykologtidningen med intervjuer, textredigering, reportage och bevakning av konferenser och studiedagar. Svarar för produktionen av vartannat nummer av tidningen.

Brittmarie Haake

Annonsansvarig

Socionomexamen.

Är annonsansvarig på Psykologtidningen och håller i kontakter med annonsörer för plats-, kurs- och övriga annonser. Gör layouten för annonssidorna. Läger ut senaste nytt från tidningen och ett urval annonser på Psykologtidningen på hemsidan samt uppdaterar artikelsökregistret. Skriver reportage i mån av tid.

Eva Brita Järnefors

Chefredaktör och vd

Journalistexamen.

Är ansvarig utgivare och ansvarar för Psykologtidningens innehåll, ekonomi, redaktionens arbete och personal samt den långsiktiga planeringen. Leder annonsverksamheten som numera ligger i dotterbolaget Annonsservice AB. Skriver också ledare och andra texter samt håller i kontakter med ledarskribenter, recensenter, krönikörer och tidningens redaktionskommitté.

Carin Waldenström

Redaktör/redaktionssekreterare

Fil kand och journalist.

Är ställföreträdande ansvarig utgivare och redaktionssekreterare med ansvar för produktionen av vartannat av tidskriftens nummer. Skriver om psykologi och bevakar konferenser, studiedagar och andra arrangemang. Arbetar även med textredigering och fungerar i samråd med den övriga redaktionen som lektor för insända manus.

Mera info på hemsidan

Gå in på Psykologförbundets hemsida! Där finns senaste nytt från förbundet, lönestatistik med mera. Du kan också delta i debatten på Medlemsforum. www.psykologforbundet.se

Underfundig komedi

PSALMER FRÅN KÖKET

Regi: Bent Hamer

■ Vad sägs om ett vetenskapsteoretiskt debattinlägg som filmkomedi? För egen del måste jag tillstå att ingenting av det som skrivits och sagts om den svensk/norska filmen *Psalmer från köket* hade lyckats övertyga mig om att jag skulle kunna låta mig roas av den. Men efter att ha sett den kan jag försäkra er, kära kolleger, ni har allt att vinna på att ge den en chans!

Regissören, *Bent Hamer*, verkar ha fingertoppskänsla för de små nyanserna i samspelet mellan människor. Rollbesättningen är kanske det mest avgörande för att denna film blir så övertygande och djupt humoristisk. Valet av *Tomas Norström* och *Reine Brynolfsson* tillsammans med den norske skådespelaren *Joachim Calmeyer* lyfter historien till oanade komiska höjder.

Det dröjer innan publiken kommer ur sin förundran över vad den ser och slappnar av. Då börjar det höras små luckanden här och där i mörkret. Det här är absolut inte gapflabbens film, det här är frissens, de små leendenas och pustarnas komik.

HISTORIEN LÄR HA fötts då upphovsmännen till filmen, svensken *Jörgen Bergmark* och norrmannen *Bent Hamer* råkat få se en broschyr från *Svenska köksforskningsinstitutet* från 1944. Den estetik som filmen konsekvent håller sig till är uppenbarligen inspirerad härifrån fastän filmens tid snarare är ett något senare 1950-tal. Filmaffischen med sin långa rad av Volvo PV med bullig masonithusvagn påkoppad och observatörsstolen fastspända utanpå, är en liten hälsning till Ingmar Bergmans *Gycklarnas afton*. I övrigt sällar sig *Psalmer från köket* till en genre som rymmer både *Roy Anderssons Sånger från andra våningen* och *Lars Molins Potatishandlaren*. Det är en stram och i minsta detalj utsökt stil som slår an en ironisk magkänsla inför tillvarons absurditeter.

Kort om berättelsen: Ett svenskt forsknings-team ska kartlägga hur norska karlar använder sina kök. En karavan av observatörer korsar gränsen mellan Sverige och Norge, de byter från vänstertrafik till högertrafik vid gränsbomben. Vi får en glimt av forskningsledaren (spelad av *Leif André*) när han tillfälligt landat på ett fält med sitt privata jetplan. Han är mer intresserad av festen som pågår inne i planet än av hur det går med undersökningen. Han delegerar därför ansvaret till assistenten, spelad av *Reine Brynolfsson*.

Därefter får vi följa observatören *Folkes* vedermödor med att alls få det motsträviga försöksobjektet, *Isak*, att släppa in honom och hans höga observatörsstol i köket och sedan

Isak (Joachim Calmeyer) och Folke (Tomas Norström) i *Psalmer från köket*.

att få något att observera där. *Isak* obstruerar nämligen eftersom han känner sig lurad. Han hade trott att den häst man utlovat som ersättning för intrånget, skulle kunna ersätta hans egen sjuka kuse. Men när det visar sig att det bara är en väl tilltagen dalahäst han ska få, blir han gramse och genomför en strejk. Han börjar laga sin mat i sovrummet. Stoppa på sin höjd pipan i köket och sätter på kaffe när grannen kommer för en pratstund. Han rent av vänder på steken och borrar ett hål i sovrumsgolvet för att själv kunna observera sin inkräktare.

VI FÅS ATT FÖRSTÅ att detta forskningsprojekt är strikt vetenskapligt, det får inte förekomma någon kontakt mellan observatör och objekt. Detta visas i bild och det slås ytterligare fast när den tillförordnade forskningschefen kommer och beklagar sig över att en kollega till *Folke* brustit i objektivitet och börjat suppa med sitt objekt. Kollegan säger senare vädjande och bakfull till *Folke*: "Man måste ju prata med varandra!" Men det var ju just det man inte fick.

Vi delar *Folkes* känsla av hotad objektivitet när han trots allt frestas att stiga ner från sin stol och norpa åt sig saltkaret för att strö på sitt lunchägg. Sådana övertramp kan inte passera ostraffat, det förstår vi alla. Och mycket riktigt, *Folke* hinner inte ställa tillbaka saltkaret på sin plats innan *Isak* kommer in för att äta sitt hårdkokta ägg. Efter att *Isak* letat på möjliga och omöjliga ställen kan inte *Folke* längre hålla sin strikta vetenskapliga objektivitet, han har ju redan brutit den! Han pekar efter en diskret harkling på saltkaret och därmed har embryot till interaktion uppstått. Vi förstår att hela projektet nu är på väg utför.

DET SOM SEDAN FÖLJER är en vackert stiliserad skildring, nästan enbart i bilder, av hur vänskapen mellan observatören och hans objekt slår rot och spirar. Ytterligare exempel på hur irrationella inslag stör den vetenskapliga bilden är att *Isaks* granne blir riktigt, riktigt gramse över att ha förlorat första platsen som *Isaks* vän. Han försöker rent av ingripa i händelsernas gång genom att mördra sin rival. Det sätter tack och lov *Isak* stopp för, men det är ruskigt nära att bli tragiskt i stället för komiskt på slutet.

Så blir *Psalmer från köket* ett forskningspolitiskt debattinlägg: Hur mycket kunskap om människan får vi försaka om vi tvingas begrän-

sa oss till det rent objektiva? Har vi då ens i sanningens namn rätt att kalla det vi får veta för *Kunskap*? Historien som berättas i *Psalmer från köket* vill visa oss att det under vad som synes ske, finns något som undandrar sig mätning, kvantifiering och generalisering. Humanforskningen kan inte ostraffat överta naturvetenskapliga metoder. Människor är meningsbärande och måste förstås; hermeneutik i stället för naturvetenskap.

Som ni kanske förstår är filmen inte bara detta utan också en liten allegori över normmännens av historiska skäl sunda skepsis inför svenska försök att studera dem. "Ni var ju neutrala redan under kriget" säger någon lakoniskt. Bilderna från gränsen mellan våra båda länder där den stackars projektledaren mår så illa att han kräks över att tvingas övergå till högertrafik blir till en spark i ändan på svenskarnas självgodhet och föreställning om sin egen förträfflighet. Vem kräks numera över högertrafiken? Det hela liknar en invasion från öster och vi har nog all anledning att granska våra omedvetna motiv för en sådan.

CECILIA HECTOR
cecilia.hector@spray.se

EFTERLYSNING

Betydelsefulla möten i vården

Hela livet är fyllt av möten. Jag är frilansskribent och jag samlar på berättelser om möten mellan människor som givit mersmak. Just nu pågår insamlingen av betydelsefulla möten i vården. Syftet med min efterlysning är att samla en mängd goda vardagsberättelser i en bok. Ingen berättelse är för liten eller för stor, huvudsaken är att du tycker att mötet blivit betydelsefullt för dig. Är du patient i dag, före detta patient, anhörig eller arbetar du inom vården? Hör av dig till mig – alla är välkomna.

Vad hände? Vem sa vad och varför? Vad betydde det för dig? På vilket sätt har händelsen påverkat dig i dag? Vad tycker du kännetecknar en bra hälso- och sjukvård?

Skriv till: Catherina Ronsten, Soliga raden, 632 33 Eskilstuna. Tel 016-14 88 01 alt 073-985 62 60. info@betydelsefulla.nu www.betydelsefulla.nu

Psykologins avgränsningsproblem

Vad är populärpsykologi? Den frågan är inte alldeles lätt att besvara, då även den akademiska psykologin finns i olika populära varianter, skriver *Gunnar Windahl*.

I ledaren ”Törst efter populärpsykologi” (Psykologtidningen 17/03) tar *Eva Brita Järnefors* upp den nya ”Philosofin” (Dr Phil) som grasserar i massmedia och storsäljer i bokhandeln. Vad menar vi då med ”populärpsykologi”? Hur skiljer sig den från annan psykologi? Vad gör den ”populär”? Jag ska försöka visa att det inte är alldeles lätt att besvara den frågan då även den akademiska psykologin finns i olika ”populära” varianter.

Den typ av psykologi som Dr Phil företräder kanske bäst låter sig klassificeras som folkpsykologi eller ”common sense-psykologi”. Common sense syftar till stabilitet i en osäker och föränderlig värld. Vi skapar common sense tillsammans i vardagen. Vi delar övertygelser, attityder och jargonger. Nyckelordet är konsensus åtföljt av en betoning på *Gemeinschaft*. Att endast dväljas i ett kallt *Gesellschaft* är obehagligt. Vi lyckas via vår samkonstruktion ganska bra i vardagens förhandlande med varandra och oss själva.

”Bildens av psykologi som en socialt nyttig och hjälpsam vetenskap omöjliggör dess kunskapsteoretiska utveckling”

Att all psykoterapi och alla terapeutiska skolbildningar oavsett den teoretiska överbyggnaden – inte bara Dr Phils tv-psykologi – är nära grannar med denna folkpsykologi är egentligen naturligt. Det finns anmärkningsvärt nog inga bevis i den aktuella psykoterapiforskningen att en mer vetenskapligt grundad psykologi kan förklara utfallen i behandlingar (se exempelvis Wampold, 2001).

I ovan nämnda ledare citeras *Charlotte Uggla*: ”Han (Dr Phil) för samtalen på ett respektfullt och genuint sätt”. Detta uttalande kunde lika väl gälla en professionell terapeut. ”Respekt” och ”genuint” (autentisk) är ord som återfinns i nästan alla terapihandböcker. Att psykoterapi har en så nära koppling till vardagspsykologins språkkultur och verklighetsuppfattning innebär naturligtvis inte att psykoterapi är verkninglös eller att den är en oetisk sysselsättning – bara att den är relativt oavhängig problemställningar inom utvecklingsvetenskap (biologi och akademisk utvecklingspsykologi) och vetenskapsfilosofi. När har vi exempelvis stött på en terapeutisk skolbildning som primärt utgår från *Piagets* konstruktivistiska utvecklingspsykologi?

OM VI ANTAR ATT folkpsykologin i första hand utgår från det *synbara* i sina förklaringar (”aggressivt beteende uttrycker barnets aggressiva natur”) samt har som syfte att skapa men-

tala föreställningar om en *stabil* och förutsägbar värld (”han har alltid varit en kuf och så kommer han att förbli”) så uppvisar den akademiska utvecklingspsykologin dessvärre, men föga förvånande, liknande tendenser.

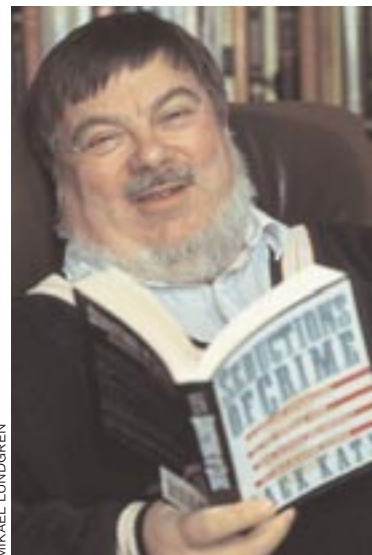
Samhällsvetenskaperna och i synnerhet psykologin har utvecklats på sätt som har gjort dem sårbara för samhällets förväntningar. Å ena sidan strävar psykologin som vetenskap att frigöra sig från eller överskrida det sociokulturella sammanhanget i ett visst samhälle. Genom att konstruera generell kunskap om psykologiska funktioner når den sin ställning som basvetenskap. Å andra sidan är psykologin beroende av samhällets sociala institutioner då den tar över ett antal funktioner från andra sociala institutioner i detta samhälle.

Ett exempel är själsoörjande. Legitimering av sociala åtgärder är ett annat. Denna etablering av psykologin som en social institution inom ett samhälle leder oundvikligen till att den inte kan ställa sig över eller vid sidan av sitt eget sociokulturella sammanhang, då dess framgång i den vetenskapliga kontexten oundvikligen leder till att den tappar i omedelbart socialt värde. Den är inte längre ”nyttig”. Så snart grundforskning och avancerad teoribildning prioriteras kan detta bara ske om det omedelbara värdet (tillämpning) av denna forskning och teorikonstruktion nerteras. Så länge psykologin försöker bygga upp kunskap med inriktning på praktisk tillämpning och samhällsnytta kan den inte befrämja sin baskunskap. Bilden av psykologi som en socialt nyttig och ”hjälpande” vetenskap omöjliggör dess kunskaps-teoretiska utveckling.

NÄRHETEN TILL den sociala nyttotanken gör också avgränsningen mot folk- eller populärpsykologin luddig. Som jag påpekade tidigare är folkpsykologin främst inriktad på att reducera osäkerhet. En människouppfattning stöpt i statistiska, stabila kategorier parad med en önskan att kunna se in i framtiden (”vad ska det bli av mitt barn?”) och en betoning på det synbara (solen snurrar kring jorden) återfinns vi också – om än i sofistikerad utstyrelse – i utvecklingspsykologin. Man brukar ibland säga att det finns två Piaget: den Piaget som betonar stadier och den som betonar utveckling (assimilation – ackommodation).

När den unge Piaget på ett sommarvikariat fick i uppgift av *Binet* att konstruera ett intelligenstest för barn (nivåtest) tappade han snabbt intresset för vilken nivå barnet kunde uppnå utan kom att koncentrera sig på *hur* barnet försökte lösa sina uppgifter oavsett om barnet hamnade fel eller rätt utifrån någon vuxenstandard för intelligens.

Betoningen på process framför utfall är utvecklingspsykologins kärna. När barnet kan säga ”pappa” eller lösa ett kognitivt problem är inte utvecklingspsykologi. Hur det kom dithän är utvecklingspsykologi. Piagets stadier är inte utvecklingspsykologi. *Hur* går man från ett stadium till ett annat och *varför* är däremot utvecklingspsykologi. Det

MIKAEL LUNDGREN

Gunnar Windahl

är processen eller förloppet som räknas – inte resultatet eller prestationsnivån. När Piaget fick sin uppgift av Binet var samhällsnyttan i fokus: placera barn på rätt plats i skolan mot bakgrunden av en vuxennorm.

Ett annat exempel: När jag arbetade som handledare inom psykiatri använde jag mig ibland av Defence Mechanism Test, DMT (Kragh, 1985) – ett perceptuellt processtest som studerar hur mönster (Gestalten) växer fram ur tidigare mönster (Vorgestalten). Men processaspekten var av ringa intresse för psykiater och psykologer. Processen ”frös” eller förtingligades till diagnoser eller DSM-kategorier. Frågor som: Är det borderline? Är det en personlighetsstörning? Är han onormal? sänkte testet till en statisk och trygg nyttonivå.

EN ANNAT DRAG som den vetenskapliga psykologin delar med folkpsykologin är skapandet av förklarande principer på basis av ytfenomenen och det synbara. Många förklaringar till psykologiska utfall är cirkulära. Extroversion är ett personlighetsdrag som antas göra en person utåtriktad och pratglad i sociala sammanhang. Introversion gör en individ ordkarg och tråkig i sällskap. Ett populärt begrepp inom barnpsykologin och behandlingsindustrin är anknytning (Bowlby, 1952). Från att först vilat på ett dynamiskt observerbart samspel mellan mor och barn har anknytning förvandlats till en *kategorisk egenskap* (egenskapen tänks tillhöra en person, barnet eller modern) som bestämmer hans eller hennes beteende. Därefter specificerar man anknytning som varande av olika *typer* som sedan antas ligga bakom barnets psykologiska manifestationer under dess livsförlopp. Så kan det gå. (Se Jerome Kagan, 1998, för en kritisk granskning av anknytningspsykologin och dess forskningstradition).

I detta inlägg har jag utgått från en ledare i Psykologtidningen. Jag har försökt visa att avgränsningen mellan populärpsykologi och den vetenskapligt grundade psykologin inte är självklar och att mycknen så kallad utvecklingspsykologi inte är utvecklingspsykologi utan betonar det stabila och oföränderliga och helst blundar för processer.

GUNNAR WINDAHL
Fil dr i psykologi

REFERENSER

Bowlby, J. (1952) *Maternal Care and Mental Health*. Geneva: World Health Organization.

Kagan, J. (1998) *Three Seductive Ideas*. Cambridge: Harvard University Press.

Kragh, U. (1985) *Defence Mechanism Test, Manual*. Stockholm: Persona.

Wampold, B. E. (2001) *The Great Psychotherapy Debate*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.

Försäkring gäller inte psykisk skada

Vet ni, att försäkringsbolaget Salus Ansvar, som Psykologförbundet har slutit ett samarbetsavtal med, inte jämställer psykisk skada med fysisk? Det har jag fått erfara.

Bakgrunden är den här: Jag har en tonårsdotter, som har blivit utsatt för ett sexuellt övergrepp. Hon har ”genomlidit” två rättegångar; en i tingsrätten och en i hovrätten. Som alla kan förstå, så har detta påverkat hennes psykiska hälsa mycket påtagligt. Hon har gått i psykoterapi under mer än ett års tid på grund av allt detta.

Det blev en stor lättnad, när domen mot gärningsmannen fastställdes i hovrätten. Han fick ett fängelsestraff, och min dotter tilldömdes ett skadestånd för ”sveda och värk” samt för ”kränkning”. Det blev ju en form av upprättelse för henne.

Men vad hände sedan? Kronofogden har konstaterat att gärningsmannen inte har några tillgångar och inte kan betala något skadestånd. Det anade jag, men jag har ju en hemförsäkring med överfallsskydd i Salus Ansvar, så det skulle ju ordna sig ändå . . .

Jag bytte till det försäkringsbolaget, i samband med att Psykologförbundet tecknade ett avtal med dem.

Det svar som jag nyligen fick av chefen för överfallsskador gjorde helt klart för mig, att försäkringen inte gäller för psykiska skador!! Jag citerar chefen: ”Psykisk skada vid den här typen av

brott, där det inte finns någon fysisk skada, ger ingen ersättning”. Eftersom gärningsmannen inte skadade min dotter fysiskt, så betalar man inte ut något skadestånd! För mig som psykolog är det här sättet att resonera helt obegripligt och förkastligt. Att Psykologförbundet har tecknat ett avtal med ett försäkringsbolag som har den här principen är stötande. Synen som Salus Ansvar står för, strider ju mot hela vårt professionella kunnande! Vi, om några, vet ju mycket väl att psykiska skador kan förekomma utan att det förekommit något fysiskt våld!

EFTER SAMTAL MED Brottsoffermyndigheten förstår jag, att de flesta försäkringsbolag tyvärr resonerar på liknande sätt som Salus Ansvar. Tjänstemannen på myndigheten önskade att folk visste om detta och kunde ta upp en diskussion med försäkringsbolagen, när man tänkte teckna en ny försäkring. Detta för att kunna få till stånd en attitydförändring. Något enstaka försäkringsbolag har tydligen börjat ändra sina rutiner.

Nu när det i dagarna är högaktuellt med debatt kring domstolarnas syn på sexbrottsoffer, så vill jag också, att man uppmärksammar försäkringsbolagens syn på psykiska skador kontra fysiska i samband med övergrepp av olika slag, och att Psykologförbundet tar upp en diskussion med Salus Ansvar om detta.

”Psykolog och mamma”

kretsar & psykolog- och yrkesföreningar

NLL Kust Psykologförening

Landstingsanställda psykologer i kustregionen kallas till årsmöte

Tid: 3 december, kl. 18.30.

Plats: Vuxenpsykiatrins konferensrum, entréplan, Smedjegatan 3, Luleå.

Arbetslivets psykologi

Ledarskap i kreativa organisationer

Yrkesföreningen i samverkan med LE-DARE 2000 har för avsikt att under vinterhalvåret spegla i seminarieform Ledarens roll i olika organisatoriska kulturer.

SEMINARIUM NR 1

MUSIKBRANSCHEN är en av Sveriges mest dynamiska och framgångsrika exportbranscher. Vilken typ av ledarskap finns inom musikbranschen och i vilken utsträckning bidrar ledarskapet till den snabba utvecklingen?

Representanter från några av branschens företag belyser frågeställningarna

under kvällen. I samverkan med seminariet serveras en enklare förtäring.

Varmt välkomna!

Plats: Psykolog förbundets lokaler, Vasagatan 48, Stockholm

Tid: 26 november kl 18.

Pris: 50,- medlemmar, 100,- ej medlemmar.

Föranmälan: Yrkesföreningens sekreterare Helena Leinehed, tel 021-12 99 12, mobil 070-997 92 33.

kalendarium

December

5 Neuropsykologerna, östra, seminarium

6 Seniorerna västra, samvaro och glögg

11 Seniorerna östra, jullunch

15 Seniorerna, södra, möte

SERVICEOMRÅDEN:

FÖRHANDLINGAR
08-567 06 407
08-567 06 409
08-567 06 410

JURIDIK
08-567 06 412

PROFESSION
08-567 06 441

STUDERANDEFRÅGOR
08-567 06 407

PSYKOLOGTIDNINGEN
Psykologtidningen, 08-567 06 450
Annonser, 08-567 06 454

INFORMATION
08-567 06 413

ORGANISATION, ADMINISTRATION
Ansökan om medlemskap, 08-567 06 430
Medlemsregister, 08-567 06 430
AEA-ärenden, 08-567 06 431
Medlemsförsäkringar, 08-567 06 401
Organisation, stadgefrågor m m,
08-567 06 401

PSYKOLOGFÖRETAGARNA
08-567 06 460

KANSLI

POSTADRESS: Box 3287, 103 65 Stockholm
BESÖKSADRESS: Vasagatan 48

TELEFON: 08-567 06 400.
Växeln öppen: 8.30–12 och 13–17.
(fred – 16.30)

FAX: 08-567 06 499.

PSYKOLOGFÖRBUNDETS HEMSIDA
på internet: www.psykologforbundet.se

E-POST TILL PERSONAL:
fornamn.efternamn@psykologforbundet.se

POSTGIRO: 373267-4 BANKGIRO: 767-2066

DIREKTNUMMER TILL PERSONALEN:
Judith Rosengren, 08-567 06 408,
förbundsdirektör.

Susanne Bertman, 08-567 06 413,
mobil 070-96 76 413,
informations- och pressansvarig.

Hans Persson, 08-567 06 401,
mobil 070-96 76 401, förbundssekreterare.

Örjan Salling, 08-567 06 441,
mobil 070-96 76 441, professionsansvarig.

Mahlén Olsson, 08-567 06 407,
förhandlingssekreterare.

Åke Hjelm, 08-567 06 412, förbundsjurist.

Lars Karlsson, 08-567 06 409,
mobil 070-96 76 409, ombudsman.

Britt Sundström, 08-567 06 410,
ombudsman.

Birgitta Larsson, 08-567 06 414, assistent.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Torgny Danielsson, ordförande,
08-567 06 477.
torgny.danielsson@psykolog.net

Birgitta Johansson-Hidén,
1:e vice ordförande, 054-700 20 19.
birgitta.johansson-hiden@psykolog.net

Karin Graff-Cederström,
2:e vice ordförande, 08-580 288 93.
karin.graff@psykolog.net

Helén Antonson, 031-64 12 58.
helen.antonson@psykolog.net

David Edfelt, 08-616 41 13.
david.edfelt@psykolog.net

Anders W Eriksson, 0730-257 238.
anders.eriksson@psykolog.net

Eva-Lotta Hellgren, 011-20 23 02.
eva-lotta.hellgren@psykolog.net

Petri Partanen, 063-14 41 54.
petri.partanen@psykolog.net

Bengt Persson, 0470-58 63 93.
bengt.persson@psykolog.net

Tomas Rudal, mobil 0707-27 04 06.
tomas.rudal@psykolog.net

Mikal Björkström, mobil 070-438 23 05.
mikal.bjorkstrom@psykolog.net

Eva Lundgren, 090-12 28 59.
eva.lundgren@psykolog.net

ETIKRÅDET

Charlotte Ugglå, ordförande,
08-508 135 40.

Per Magnus Johansson, vice ordförande,
031-711 00 04.

Sinella Keskiniva, 090-77 95 45.

Kristina Persson, 019-602 65 78.

Seppo-Matti Salonen, 031-330 02 60.

Sam Uhlin, 0500-43 18 77.

SPECIALISTRÅDET

Erling Nyman, ordförande, 019-602 57 07,
mobil 070-666 28 41.

Ulla-Britt Selander, sekreterare,
08-586 064 23.

Gunvor Bergquist, utskottet för arbetslivets
psykologi, 0520-739 66.

Erlend Hjelmquist, utskottet för handikapp-
psykologi, 031-773 16 57.

Roland Ericsson, utskottet för klinisk psykologi,
0515-876 41.

Bengt Sonesson, utskottet för neuropsykologi,
046-17 39 26.

Carl Wiström, utskottet för pedagogisk
psykologi, 063-15 13 23.

STUDERANDERÅDET

Mikal Björkström, mobil 070-438 23 05.

VALBEREDNINGEN

Ann-Sofie Hansson-Pourtaheri, ordförande,
018-611 23 81.

VETENSKAPLIGA RÅDET

Gunnel Backenroth-Ohsako, ordförande,
08-585 857 72.

IHPU – INSTITUTET FÖR HÖGRE

PSYKOLOGIUTBILDNING
Box 3287, 103 65 Stockholm.
Assistent: Berit Emilsson, 08-567 06 444.

E-post: berit.emilsson@psykologforbundet.se

VD: Anders Hallborg, 046-18 90 62.

E-post: anders.hallborg@ihpu.se

Projektleddare: Ingrid Lindman, 08-567 06 446.

E-post: ingrid.lindman@psykologforbundet.se

PSYKOLOGFÖRETAGARNA AB

Box 3287, 103 65 Stockholm
E-post:
psykologforetagarna@psykologforbundet.se

08-567 06 460

VD: Camilla Damell, tjl

Tf VD: Judith Rosengren

Informatör, Emily Sillén

Hemsida: www.psykologtjanst.se

STP

– STIFTELSEN FÖR TILLÄMPAD PSYKOLOGI

Box 3287, 103 65 Stockholm.

Christina Strömer Wilson

E-post: christina@cs.w.se

mobil 070-96 76 476

Vid obeställbarhet, retur till:
Psykologtidningen,
Box 3287, 103 65 Stockholm

Det händer i Mellanrummet

Överallt mötte psykoterapeut *Britta Blomberg* på Ericastiftelsen och i andra undervisningssammanhang kunniga kliniker. Hon visste att de skulle kunna ha stort utbyte av varandras kunskaper och erfarenheter men en mötesplats saknades. Därför kom tidskriften *Mellanrummet* till.

TOMAS SÖDERGREN

Tidskriften *Mellanrummet* når allt fler läsare. Det senaste numret handlar om grupppsykoterapi, berättar redaktören Britta Blomberg.

Vad har vi givit oss in på, hur ska det gå, varifrån ska tiden tas och pengarna... Tankarna snurrade i huvudet på Britta Blomberg när hon tänkte på den tidsskrift hon och några till sig bestämt sig för att starta.

Det var för fem år sedan som Britta Blomberg, sedan länge psykolog och psykoterapeut på Ericastiftelsen, under en kurs för blivande terapeuter påtalade behovet av en svensk tidskrift om barn- och ungdomspsykoterapi.

- Vi som jobbar på Ericastiftelsen träffar så mycket duktiga människor som arbetar med intressanta arbetsuppgifter. Vi har ett stort kontaktnät genom de kursdeltagare som kommer till utbildningarna. Ena dagen träffar jag någon från Halmstad och nästa dag någon från Lycksele, den tredje dagen har jag kontakt med någon som arbetar i Aten eller London. Alla har intressanta saker att berätta men de vet inte om varandras arbetssätt. Som kursledare får jag också läsa många intressanta uppsatser som efter att de godkänts bara hamnar i skrivbordslådan. Min önskan var att det skulle finnas en tidskrift som kunde förmedla alla dessa kunskaper och också skapa kontakter, främst inom Sverige men också internationellt.

På kursen fanns två deltagare som tänkte på Britta Blombergs tidskriftstankar.

Så plötsligt var de tre och Brittans idé hade börjat bli verklighet. Men det var ett långt kliv mellan tanke och handling...

- Allt arbete i redaktionen sker helt ideellt, förutom utskriften av slutmanus. Ingen av oss hade tidigare arbetat med sådant som inscanning av bilder, layout och tryckning. Det var otroligt mycket jobb bara att komma fram till hur vi skulle lägga upp de praktiska arrangemangen.

TROTS ATT ALLT ARBETE med tidskriften sker ideellt insåg Britta Blomberg och de andra att tidskriften krävde en ekonomisk struktur, vilket löste genom att de startade en vänförening.

En tidskrift skulle det bli, men vad skulle den heta? *Mellanrummet*, enades man om, var ett bra namn. Det var ju där i mellanrummet mellan olika landsändar och verksamheter som tidskriften skulle befinna sig. Och det är ju där, i det som Winnicott kallade "potential space", saker och ting kan uppstå.

Efter ett och ett halvt år och ett tillskott på tre redaktionsmedlemmar senare kunde de ge ut det första numret av

tidskriften *Mellanrummet*. Tidskriften ser ut som en liten bok och används nog ofta som undervisningslitteratur av sina köpare och prenumeranter. Två gånger om året kan hugade läsare sätta tänderna i dryga hundrafemtio sidor om barn- och ungdomspsykoterapi. Artiklar och redigerade uppsatser och rapporter kring ett tema, samsas om utrymme med litteraturlistor, lite annonser, ett par recensioner och en och annan insändare. Längst bak återfinns också alltid en lista över kontaktpersoner runt om i landet.

VARJE NUMMER UTGÅR från ett tema som bestäms minst ett år i förväg.

- Det innebär att vi kan aktivera skribenter lång tid i förväg. Det är viktigt när det gäller bevakning av konferenser, till exempel.

De 800 exemplar som numera ges ut av varje nummer har bra och ibland till och med strykande åtgång.

- Det tidskriftsnummer som handlade om psykoterapi för tonåringar är helt slut men numret finns nu på cd-rom.

Magnus Bjurhammar har helt ideellt skapat tidskriftens hemsida, som redaktionen är mycket stolt över.

- Där finns mycket att läsa, och man kan förstås också beställa tidskriften den vägen.

Och beställer gör många psykologer och terapeuter men också andra som är intresserade av barn- och ungdomspsykoterapi.

- Det är vårt mål. Vi vill att texterna ska vara lättillgängliga för alla intresserade läsare.

MAN FÅR INTE BETALT för artiklar skrivna till *Mellanrummet*, men kan få hjälp att skriva.

I dagarna kommer nummer 9 ut, med temat grupppsykoterapi. Hösten 2004 ska man bland annat kunna läsa om Ericastiftelsen som fyllt sjuttio år, under temat historik och framtid.

Hur framtiden ser ut för *Mellanrummet*'s del är svårt att sia om. Som alltid när det gäller ideellt arbete handlar det om folks lust och möjlighet.

- Det är mycket arbete. Men det är väldigt roligt och vi får många positiva kommentarer.

www.enigma.se/mellanrummet